

CENTRINĖ PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪRA

Trakų rajono savivaldybės administracijai
El. paštas svetlana.zilioniene@trakai.lt

Į 2019-06-17 Nr. AP-3-1562

DĖL PROJEKTO „TRAKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS GATVIŲ APŠVIETIMO KOKYBĖS GERINIMAS“ ATRANKOS DOKUMENTŲ VERTINIMO

Viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra (toliau – CPVA), vadovaudamasi Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1480 „Dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės“ (toliau – Taisyklės) 29 punktu, įvertino pirkimo dokumentus projekto „Trakų rajono savivaldybės gatvių apšvietimo kokybės gerinimas“ ir teikia nuomonę dėl pirkimo dokumentų. CPVA vertindama pirkimo dokumentus atsižvelgė į 2019 m. birželio 27 dieną ir 2019 m. liepos 19 dieną el. paštu Trakų rajono savivaldybės pateiktą informaciją.

Pastabos / pasiūlymai atrankos sąlygoms (toliau – Sąlygos)

1. Sąlygose yra naudojama sąvoka *Projektas*, tačiau sąvoka nėra įtraukta į Sąlygų 1 priedą *Naudojamos sąvokos*. Patikslinkite Sąlygų 1 priedą *Naudojamos sąvokos*.

2. Sąlygų 9 punkte nurodyta: *Kandidatui, pakviestam dalyvauti derybose, bei pasirašiusiam Konfidencialumo išipareigojimą, Valdžios subjektas sudarys galimybę susipažinti su Projektu susijusiais Dokumentais*, tačiau konkrečiai neišvardinami kokie tai bus dokumentai.

3. Sąlygų 13.2 punkte nurodyta: *jeigu Investicijos atliekamos greičiau, nei per 2 (dvejus) metus, Veiklos laikotarpis pailgėja, tačiau bendras Sutarties įgyvendinimo terminas nesikeičia*. Paslaugų teikimo terminas negali ilgėti, kadangi priešingu atveju ilgėjant terminui, turėtų didėti jam mokamas metinis atlyginimas. Siūlome išdėstyti taip: *Terminas gali būti trumpesnis, jeigu Investicijos užbaigiamos anksčiau nei per 2 (dvejus) metus, tačiau bet koku atveju Veiklos laikotarpis negali būti ilgesnis, kaip 13 (trylika) metų*.

4. Sąlygų 15.1.2 punkte nurodyta maksimali Valdžios subjekto mokėjimų Privačiam subjektui suma 1 765 360 Eur su PVM (1 458 975 Eur be PVM) su sąlyga *jei nei viename Pasiūlyme nėra nurodytas planuojamas pagaminti elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių kiekis (kWh) Veiklos laikotarpiu*. Jei laimėtojas bus dalyvis, kuris nepasiūlė atsinaujinančių išteklių energijos, o dalyvis, kuris pasiūlė, liko antroje vietoje, tokiu atveju atsižvelgiant į jūsų Sąlygų nuostatas būtų laimėtojui mokamas 2.082.771 Eur su PVM maksimalus mokėjimas, nors jis savo galutiniame pasiūlyme net nenurodė, jog siūlo energiją iš atsinaujinančių elektros išteklių. Siūlome patikslinti sąlygą, maksimalius valdžios subjekto mokėjimų privačiam subjektui sumą siejant su laimėtojo galutiniame pasiūlyme nurodyta informacija apie planuojamą pagaminti elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių kiekį (kWh) veiklos laikotarpiu.

5. Sąlygų 15 punkte pateiktos maksimalių valdžios subjekto mokėjimų privačiam subjektui reikšmės: 2 082 771 Eur su PVM arba 1 765 360 Eur su PVM. 2019 m. balandžio 1 d. CPVA Trakų rajono savivaldybei pateiktoje išvadoje dėl projekto ir partnerystės socialinės ekonominės naudos

CPVA sukurta ir veikia integruota vadybos sistema, sertifikuota pagal ISO 9001 ir ISO 14001 standartus.

(toliau – Išvada) 8.1.2 punkte nurodytos tokios rodiklio „Maksimalūs Viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui“ vertės:

Nominali vertė – 7 117 320 Eur su PVM;

Reali vertė – 5 981 280 Eur su PVM ;

Diskontuota vertė – 4 338 292 Eur su PVM.

Trakų rajono savivaldybės atstovas 2019 m. birželio 27 dieną el. paštu atsiuntė naują investicijų projekto skaičiuoklę, kurioje nurodomos kitokios rodiklio „Maksimalūs Viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui“ vertės nei nurodytos Išvadoje. CPVA pirkimo dokumentų vertinimo etape nevertina naujai pateiktų skaičiuoklių, kadangi aukščiau minėtų rodiklių pagrįstumas yra vertinamas rengiant išvadą dėl projekto socialinės ekonominės naudos, todėl dėl Sąlygų 15 punkte nustatytų maksimalių valdžios subjekto mokėjimų privačiam subjektui pagrįstumo šiame rašte nepasisakys.

6. Kai kurie Sąlygose nurodyti punktai, kuriuose aprašytas paraiškų vertinimo etapas, apima tik kvalifikacijos patikrinimą, tačiau neapima pašalinimo pagrindų, pavyzdžiui Sąlygų 45 punkte nurodoma, kad Komisija vertins tik Kandidato kvalifikaciją, Sąlygų 29 punkte orientaciniame tvarkaraštyje nurodomas taip pat tik kvalifikacijos vertinimo etapas. Sąlygose reikėtų papildyti, kad bus vertinama atitikimas reikalavimams dėl pašalinimo pagrindų ir dėl kvalifikacinių reikalavimų.

7. Sąlygų 36 punkte nurodyta, jog ūkio subjektas gali remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais tik tuo atveju, jeigu tie subjektai patys suteiks paslaugas, kuriems reikia jų turimų pajėgumų. VPI 49 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyta: *Jeigu reikalaujama išsilavinimo, profesinės kvalifikacijos ar profesinės patirties pagal šio įstatymo 51 straipsnio 7 dalies 7 punktą arba turėti specialų leidimą ar būti tam tikrų organizacijų nariu pagal šio įstatymo 47 straipsnio 2 dalį, tiekėjas gali remtis kitų ūkio subjektų pajėgumais tik tuo atveju, jeigu tie subjektai patys suteiks paslaugas, atliks darbus, kuriems reikia jų turimų pajėgumų.* Atsižvelgiant į VPI nuostatas, Sąlygose reikia konkrečiai išvardinti, kuriems kvalifikaciniams reikalavimams, nurodytiems Sąlygų 6 priedo *Kvalifikacijos reikalavimai*, ūkio subjekto pajėgumais galima remtis tik tais atvejais, kai jie patys teiks paslaugas.

8. Sąlygų 44 punkte lentelės 4 ir 5 dalis papildyti, atsižvelgiant į tai, jog kandidatas gali būti užsienio juridinis asmuo: *jeigu Kandidato buveinės valstybėje tokie dokumentai neišduodami, arba neapima visų keliamų klausimų, - priesaikos deklaracija / oficiali Kandidato deklaracija, patvirtinantys Kandidato atitiktį.*

9. Sąlygose pateikiamų nuorodų į priedus numeracija nėra tiksli visais atvejais pvz. Sąlygų 44 punkto lentelės 6 dalyje nurodyti du priedai. Patikslinkite nuorodas į priedus.

10. Sąlygų 49 punkte siūlome nurodyti, kad pirminį pasiūlymą kviečiami pateikti 5 (penki) daugiausia balų surinkę kandidatai. Valdžios subjektas, padidinęs kandidatų, kviečiamų pateikti pirminį pasiūlymą skaičių, užtikrintų didesnę konkurenciją. VPI 54 straipsnio 2 punkte nurodoma, jog vykdant kvalifikacinę atranką kviečiamų kandidatų skaičius turi būti pakankamas konkurencijai užtikrinti. CPVA, atsižvelgiant į sukauptą patirtį, kai VPSP projektuose vietoj pakviestų trijų kandidatų pirminius pasiūlymus pateikia tik vienas iš jų, rekomenduoja pasididinti kviečiamų kandidatų skaičių iki penkių ir taip užtikrinti pakankamą konkurenciją.

11. Sąlygose nėra nurodyta, jog kartu su pasiūlymu reikia pateikti susijusių bendrovių sąrašą. Siūlome įsitraukti šią nuostatą į Sąlygas, kadangi iš šio sąrašo valdžios subjektas galėtų įsitikinti, ar susiję asmenys neteikia paraiškų kaip du atskiri tiekėjai, o tai galėtų neužtikrinti sąžiningų ūkio subjektų konkurencijos ir skelbiamų derybų procedūrų skaidrumo. Siūlome naudoti CPVA parengtą susijusių bendrovių sąrašo formą¹.

12. Sąlygų 57.3 punkte nurodyta: *Valdžios subjekto sutikimas turi būti duodamas ne vėliau kaip per 5 (penkis) darbo dienas*, tačiau šiame punkte nurodytas 5 (penkių) darbo dienų terminas nesutampa su Sąlygų 16 priede *Sutarties projektas* 33.3 punkte nurodytu terminu: *Valdžios subjektas turi pateikti atsakymą dėl subrangovo / subtiekejo pakeitimo per 10 (dešimt) darbo dienu.*

¹ <http://pplietuva.lt/lt/leidiniai/metodines-rekomendacijos-privataus-subjekto-atrankai-viesojo-ir-privataus-sektoriu-partnerystes-projektuose>

13. Sąlygų III.4 skyrių siūlytumėme papildyti ir numatyti nuostatas dėl pirminio pasiūlymo pristatymo. Siekiant tinkamai pasiruošti deryboms komisija galėtų nusimatyti galimybę pristatyti pateiktą pirminį pasiūlymą (pirminiame pasiūlyme nurodytą sprendinį: preliminarinius techninius ir finansinius sprendinius, pasiūlymus ir komentarus dėl projekto techninių ir finansinių sąlygų bei reikalavimų jų įgyvendinimui, o taip pat esminius pasiūlymus Sutarties projektui).

14. Sąlygų 79 punkte nurodyta, jog sudaryti Sutartį valdžios subjektas galės tik jeigu bus gauta teigiama Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Finansų ministerija) išvada. Taisyklių 29 punkte nurodyta, jog Finansų ministerija per 30 dienų nuo partnerystės sutarties projekto gavimo, vadovaudamasi Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) sprendimais ir šios tarnybos rengiamo Valdžios sektoriaus deficito ir skolos vadovo, skelbiamo interneto svetainėje <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>, nuostatomis, įvertina partnerystės sutarties projekte nurodytas finansines sąlygas fiskalinės drausmės reikalavimų požiūriu ir teikia centrinės valdžios partnerystės projektą įgyvendinančiai institucijai išvadą dėl partnerystės sutarties projekto finansinių sąlygų vertinimo fiskalinės drausmės reikalavimų požiūriu (toliau – Finansų ministerijos išvada). Atsižvelgiant į tai, jog Finansų ministerijos išvadą nebūna nei teigiama, nei neigiama, siūlome Sąlygų 79 punkto nuostatas pakoreguoti ir išdėstyti jas taip: *Sudaryti Sutartį Valdžios subjektas galės tik jeigu bus atsižvelgta į Finansų ministerijos nuomonę dėl Sutarties projekto, parengto atsižvelgiant į derybų rezultatus, atitikimo finansinėms sąlygoms fiskalinėms sąlygoms fiskalinės drausmės reikalavimų požiūriu. Sutarties projekto nuostatos galinčios turėti įtakos valdžios sektorių finansiniams rodikliams bus pakoreguotas pagal Finansų ministerijos pastabas.* Taip pat atsižvelgiant į Taisyklių 32 punktą, siūlome Sąlygų III.6 skyrių *Dokumentų suderinamumas* papildyti šia nuostata: *Jei po derybų Sutarties projekte nuodytos sąlygos neatitinka Trakų rajono savivaldybės tarybos sprendime dėl Projekto įgyvendinimo tikslingumo nurodytų sąlygų, Sutarties projektas turi būti teikiamas Trakų rajono savivaldybės kontrolieriui išvadai gauti bei Trakų rajono savivaldybės tarybai pritarti.*

15. Sąlygų 95 punkte nurodyta: *Elektroniniai vokai su Pirminiais pasiūlymais atplėšiami, taip pat kiti Galutinių pasiūlymų vertinimo veiksmai atliekami, nedalyvaujant Dalyviams*, tačiau III.7 skyriuje aprašomas galutinio pasiūlymo pateikimas ir vertinimas, todėl sąvoką *Pirminiai pasiūlymai* turite pakeisti į *Galutiniai pasiūlymai*.

16. Trakų rajono savivaldybei 2019 m. balandžio 1 d. pateiktoje Išvadoje nurodyta: *Atsižvelgiant į tai, kad didelė apimtimi perduotas turtas bus modernizuotas pakeičiant jį nauju turtu (pavyzdžiui, sena atrama utilizuota ir jos vietoje įrengta nauja), taip pat gatvių apšvietimo plėtros atveju bus kuriamas naujas turtas, kurį TRS ketina leisti privačiam subjektui valdyti nuosavybės teise, TRS turi suvaldyti riziką dėl galimo turto praradimo (pavyzdžiui, privataus subjekto bankroto atveju, kuomet naujai sukurtas ir privataus subjekto nuosavybės teise valdomas turtas būtų išdalintas kreditoriams)*, tačiau Sąlygų III.8 skyriuje *Sutarties sudarymas* bei kitose Sąlygų punktuose nėra numatyta dalyviui, laimėjusiam pirkimą, prievolė iki Sutarties sudarymo įsteigti privatų subjektą. Ilgo VPSP sutarties vykdymo laikotarpio įpratai reikalinga įsteigti atskirą juridinį asmenį, skirtą tik VPSP projektui vykdyti. Tai užtikrina sklandesnį VPSP sutarties vykdymą, kai naujai įsteigtas juridinis priklauso (t. y. 100 proc. jo akcijų) tik privačiam partneriui, yra VPSP sutarties šalimi ir neturi jokių kitų įsipareigojimų, nėra skolingas, vykdo tik įsipareigojimus pagal VPSP sutartį, dėl ko sumažėja bankroto rizika ir kitos aplinkybės, galinčios nulemti VPSP sutarties nutraukimą. Todėl pirkimo sąlygose turėtų būti iš anksto nurodoma sąlyga iki VPSP sutarties pasirašymo VPSP projekto vykdymui įsteigti naują juridinį asmenį ir reikalavimai susiję su jo įsteigimu.

17. Sąlygų 107 punkte nurodyta, jog Dalyvio laidavimas pasibaigia, kai pasibaigia Investicijų laikotarpis. Laimėję dalyvis turi laiduoti už visas įsteigto privataus subjekto prievoles ne tik investicijų laikotarpiu, bet visam Sutarties galiojimo laikotarpiui būtina nustatyti jam pareigą atsakyti už įsteigto privataus subjekto nevykdomas prievoles ar jų dalį, o jei Sutarties įgyvendinimo metu keistis investuotojas, Sutartyje turi būti numatyta, kad naujas investuotojas turės laiduoti už privatų subjektą.

18. Atsižvelgiant į VPI 86 straipsnio 2 dalies nuostatas, Sąlygų III.8 skyrių *Sutarties*

sudarymas siūlome papildyti punktu „Privačiam subjektui nepateikus Prievolių įvykdymo užtikrinimo, nurodyto Sąlygų 106 punktu arba Dalyviui nepateikus laidavimo už Privataus subjekto prievoles, susijusias su Sutarties vykdymu, Sutartį sudaryti bus siūloma Dalyviui, kurio Pasiūlymas pagal sudarytą Pasiūlyimų eilę yra pirmas po laimėjusio Dalyvio Pasiūlymo. Tokiu atveju Dalyvis neteks pateikto Pasiūlymo galiojimo užtikrinimo.“

19. Sąlygų 88 punkte nurodyta, kad galutinio pasiūlymo užtikrinimas turi galioti ne trumpiau nei galioja galutinis pasiūlymas. Sutarties projekto 5.2.2 punkte nurodyta, jog sutarties įvykdymo užtikrinimą privatus subjektas turės pateikti per 6 mėnesių laikotarpį po Sutarties pasirašymo. Atsižvelgiant į tai, jog laikotarpyje nuo Sutarties pasirašymo iki Sutarties įsigaliojimo apimtimi, valdžios subjektas neturės įvykdymo užtikrinimo, kuriuo galėtų pasinaudoti, jei Sutartis neišgalios visa apimtimi dėl nuo privataus subjekto kaltės, siūlome Sąlygose įtraukti nuostatą, jog valdžios subjektas laimėjusio dalyvio, iki Sutarties pasirašymo dienos paprašys pratęsti pateiktą galutinio pasiūlymo užtikrinimą, arba pateikti naują, kuris turės galioti iki Sutarties įsigaliojimo visa apimtimi.

20. VPĮ 103 straipsnio 3 dalyje nurodyta, jog išnagrinėti pretenziją ir pateikti atsakymą perkančioji organizacija privalo per 6 darbo dienas nuo pretenzijos gavimo dienos, o Sąlygų 4 priede *Ginčų nagrinėjimo tvarka* numatyta, jog pretenziją išnagrinės per 6 darbo dienas, o apie priimtą sprendimą praneš ne vėliau kaip kitą darbo dieną. Sąlygų 4 priedą *Ginčų nagrinėjimas* patikslinti pagal VPĮ 103 straipsnio 3 dalies nuostatas ir nurodyti: *Išnagrinėti pretenziją ir priimti motyvuotą sprendimą Valdžios subjektas privalo apie jį, taip pat apie anksčiau praneštą atrankos procedūros terminų pasikeitimą raštu pranešti pretenziją pateikusiam Ūkio subjektui, Kandidatui ar Dalyviui, suinteresuotiems kandidatams ir suinteresuotiems dalyviams ne vėliau kaip per 6 darbo dienas nuo pretenzijos gavimo dienos.*

21. Sąlygų 5 priedo *Pašalinimo pagrindai* lentelės 1 ir 2 dalies stulpelį *Kandidato pašalinimo pagrindų nebuvimą įrodantys dokumentai* papildyti atsižvelgiant į VPĮ 51 straipsnio 3 dalies nuostatas: *Jeigu Kandidatas negali pateikti nurodytų dokumentų, nes valstybėje narėje ar atitinkamoje šalyje tokie dokumentai neišduodami arba toje šalyje išduodami dokumentai neapima visų keliamų klausimų, jie gali būti pakeisti:*

1) *priesaikos deklaracija; arba*

2) *oficialia Kandidato deklaracija, jeigu šalyje nenaudojama priesaikos deklaracija. Oficiali deklaracija turi būti patvirtinta valstybės narės ar Kandidato kilmės šalies arba šalies, kurioje jis registruotas, kompetentingos teisinės ar administracinės institucijos, notaro arba kompetentingos profesinės ar prekybos organizacijos.*

22. Sąlygų 5 priedo *Pašalinimo pagrindai* lentelės 10 dalies stulpelyje *Kandidato pašalinimo pagrindų nebuvimą įrodantys dokumentai* turi būti nurodyta, jog valdžios subjektas duomenis tikrins pats nacionalinėje duomenų bazėje atsižvelgiant į VPĮ 50 straipsnio 7 dalies 1 punktą².

23. Sąlygų 6 priedo *Kvalifikacijos reikalavimai* lentelės dalyje *Teisė versti atitinkama veikla* 1 punkte yra keliami reikalavimai kandidatui (juridiniam asmeniui), tačiau reikalavimo b) dalies reikalavimas *„Ne elektrotechnikos darbuotoju, atliekančių elektros tinklo iki 400 kV apsaugos zonoje darbus (krūmų kirtimas, medžių genėjimas ir kt.), priežiūra“* pagal Energetikos ministro 2010-10-29 įsakymo Nr. 1-305 galiojančią suvestinę redakciją, nurodytas reikalavimas keliamas fiziniam asmeniui, todėl minėtas reikalavimas privalo būti keliamas prie kvalifikacinių reikalavimų tiekėjų personalui (Sąlygų 6 priedo *Kvalifikaciniai reikalavimai* lentelės 6 punktas).

Rekomenduojama reikalavimą pateikti visus leidimus, licencijas ir sertifikatus, reikalingus VPSP sutarties vykdymui nustatyti kaip išankstinio VPSP sutarties įsigaliojimo sąlygą, kurie privataus subjekto, subtiekejų ir / ar jų darbuotojų vardu turės būti pateikiami iki VPSP sutarties įsigaliojimo visa apimtimi, kaip patvirtinimas, kad subjektai turės teisę vykdyti reikiamas veiklas. Taipogi VPSP projektais būna suinteresuoti užsienio šalių ūkio subjektai, kuriems patvirtinti jog turimi leidimai, sertifikatai ar kiti dokumentai suteikia teisę verstis atitinkama veikla Lietuvoje yra dar sudėtingiau. Tačiau, jei valdžios subjektas mano, kad *teisė verstis veikla* patikrinti yra būtina

² <https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/360002344240-Naujas-pa%C5%A1alinimo-pagrindas-nuo-2019-01-01->

paraiškų vertinimo etape, toks reikalavimas gali būti keliamas atsižvelgiant į VPĮ 47 straipsnio 2 dalį.

24. Sąlygų 6 priedo *Kvalifikacijos reikalavimai* lentelės dalyje „Finansinis ir ekonominis pajėgumas“ 2 punkto reikalavimą siūlytume patikslinti atsižvelgiant į Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintą Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodikos (toliau – Metodika) 15.1.2 punktą: „Kandidato paskutinių 3 (trejų) finansinių metų iki paraiškų pateikimo termino pabaigos arba per laiką nuo Kandidato įregistravimo dienos (jeigu veikla vykdyta mažiau nei 3 (trejus) finansinius metus) iki paraiškų pateikimo termino pabaigos vidutinės metinės visos veiklos pajamos yra ne mažesnės kaip 200 000 Eur. Vidutinės metinės visos veiklos pajamos yra nustatomos pagal paskutinių 3 (trejų) finansinių metų metinių visos veiklos pajamų vidurkį.“

25. Pagal VPĮ 47 straipsnio 7 dalį tiekėjo kvalifikacijos reikalavimai nustatomi pagal Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintą Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodiką. Ši įstatymo nuostata įgyvendinta Viešųjų pirkimo tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1S-105. Įsakymo 2 punkte nustatyta, kad juo patvirtinta Metodika turi vadovautis perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai, vykdydami nuo 2017 m. liepos 1 d. pradėtus tarptautinius ir supaprastintus pirkimus. Metodika yra privaloma, jos nuostatos imperatyviosios visais tarptautinių ir supaprastintų pirkimų atvejais, todėl juos vykdančios perkančiosios organizacijos neturi teisės savo nuožiūra spręsti dėl Metodikos taisyklių (ne)taikymo, be kita ko, dėl pirkimo objekto specifikos ar pan. aplinkybių. Šios išvados nekeičia aplinkybė, kad Metodikoje vartojamos lingvistiniu požiūriu neįsakomojo pobūdžio frazės („reikalavimas naudotinas“, „reikalavimas nenaudotinas“). <...> tarptautiniuose ir supaprastintuose pirkimuose, kai viešojo pirkimo sutartyje nurodytas avansas ir (ar) tarpiniai mokėjimai tiekėjui, bendrojo mokumo koeficiento reikalavimas tiekėjų kvalifikacijai negali būti taikomas ir pirkimus vykdančios subjektai negali šio reikalavimo nustatyti pirkimo sąlygose³. Atsižvelgiant į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartį, bei į Metodikos 16.1 punktą, Sąlygų 6 priede *Kvalifikacijos reikalavimai* lentelės dalyje „Finansinis ir ekonominis pajėgumas“ 3 punkte nurodytas reikalavimas negali būti keliamas, kadangi Sutartyje numatomi tarpiniai mokėjimai.

Atsižvelgiant į tai, kad kandidatas turės patvirtinti, kad jis bus pajėgus atlikti investicijas ir nustatomas aukštas reikalavimas įrodyti, kad turi visą reikiamą lėšų sumą šioms investicijoms atlikti (Sąlygų 6 priedas *Kvalifikacijos reikalavimai* 4 punktas), kitų papildomų reikalavimų privataus partnerio ekonominei ir finansinei būklei patikrinti nerekomenduojama nustatyti.

26. VPSP projekto vykdytojo atrankos procedūra vykdoma ilgą laikotarpį ir VPSP sutartis sudaroma daugeliui metų, nerekomenduojama nustatyti kvalifikacijos reikalavimų personalui (t. y. fiziniams asmenims), kadangi dėl ilgo atrankos procedūrų, o ypač VPSP sutarties, laikotarpio šie asmenys keistūsi. Dar sudėtingiau būtų užsienio ūkio subjektams, kurie tikėtina, atitinkamą personalą samdytų Lietuvoje, laimėję atrankos procedūrą. Tačiau CPVA gali tik rekomenduoti nekelti kvalifikacinių reikalavimų personalui, bet jei valdžios subjektas mano, kad reikalavimai specialistams yra būtini, jie gali būti nustatomi vadovaujantis VPĮ 51 straipsnio 7 dalies 7 punktu.

Jei valdžios subjektas nusprendžia vis tik kelti reikalavimus personalui, nurodant kvalifikacinius reikalavimus būtina atsižvelgti į Metodikos nuostatas:

a) Sąlygų 6 priedo *Kvalifikacijos reikalavimai* lentelės dalyje „Techninis ir profesinis pajėgumas“ 6 ir 7 punktuose siūlome atsisakyti keliamo išsilavinimo reikalavimo specialistams, atsižvelgiant į Metodikos 21.6 punkto nuostatas: *Išsilavinimo reikalavimas paprastai nustatomas ne visais atvejais, atsižvelgiant į pirkimo objekto specifiką, pavyzdžiui, perkant mokslinius tyrimus ir pan..* Šiame pirkime neperkate jokių intelektinių paslaugų ir nėra būtinas aukštasis universitetinis reikalavimas nurodytose srityse.

b) Sąlygų 6 priedo *Kvalifikacijos reikalavimai* lentelės dalyje „Techninis ir profesinis pajėgumas“ 7 punkte išbraukti reikalavimą *Kandidatas turi turėti ne mažiau kaip tris specialistus, atsižvelgiant į Metodikos 21.6 punkto reikalavimus: Atitinkamos srities personalo skaičius gali būti nurodomas tik išimtiniais atvejais, kai perkamas specifinis pirkimo objektas ir*

³ 2018-10-31 Lietuvos Aukščiausiasis Teismo nutartis Nr. e3K-3-398-469/2018

tinkamam pirkimo sutarties įvykdymui yra būtina užtikrinti, kad tas pats asmuo negalėtų atlikti kelių pirkimo objekto veiklų ar kelių nurodytų specialistų pareigų (pavyzdžiui, įsigijamos sertifikavimo audito paslaugos, elektroninių mokymo modulių kūrimas, diegimas, priežiūra – kai yra reikalinga nustatyti, kad tiekėjas turi užtikrinti, kad galės skirti būtiną minimalų skaičių darbuotojų ir vadovaujančių darbuotojų dirbant pagal kiekvieną iš sričių, profilių ir tas pats asmuo negali būti siūlomas skirtingoms sritims, profiliams).

27. Sąlygų 10 priedo *Kvalifikacinė atranka* nurodytą kvalifikacinės atrankos kriterijų patikslinti nenurodant kiek maksimaliai sutarčių jis gali pateikti: „Kandidato per pastaruosius 3 metus arba per laiką nuo Kandidato įregistravimo dienos (jeigu Kandidatas vykdė veiklą mažiau nei 3 metus) įvykdytų arba vykdomų bent 1 (vienos) ar daugiau, ~~bet ne daugiau kaip 5 (penkių) sutarčių, susijusių su gatvių apšvietimo sistemos atnaujinimu (šviestuvų, atramų, valdymo punktų atnaujinimu, įrengimu ir pan.) ir (ar) inžinerinių tinklų (elektros linijų iki 1 000 V) suprojektavimu ir įrengimu, bendra vertė (Eur be PVM).~~“ Siūlome neapriboti vykdytų (-omų) sutarčių skaičiumi, kadangi tokiu atveju tarp labiausiai kvalifikuotų kandidatų patektų tie kandidatai, kurie turi sutartis už didžiausias vertes, tačiau nepatektų tie, kurių apimtys galimai būtų ženkliai didesnės, nes jie įvykdė daugiau sutarčių, bet mažesnės apimties. Taip pat siūlome Sąlygų 10 priede *Kvalifikacinė atranka* nustatyti maksimalias vertes, kurias pasiekus kandidatai gautų maksimalius balų skaičius, kadangi priešingu atveju tai gali lemti dirbtinį ūkio subjektų jungimąsi, siekiant patekti tarp labiausiai kvalifikuotų kandidatų, kurie bus kviečiami pateikti pirminius pasiūlymus.

28. Sąlygų 15 priede *Pasiūlymo vertinimas* 2.6 punkte nurodyta, jog bus vertinama ar pasiūlyme nurodytas atlyginimas nėra per didelis. Atsižvelgiant į tai, jog pateikus pirminius pasiūlymus bus vedamos derybos, siūlome tik galutinių pasiūlymų vertinime etape tikrinti, ar galutiniame pasiūlyme nurodytas atlyginimas nėra per didelis, tačiau netikrinti pirminių pasiūlymų vertinimo etape.

29. Sąlygų 15 priede *Pasiūlymo vertinimas* nurodyti, jog žalios energijos pirkimas ar elektrinė statyba žemės sklype, nebus vertinama skaičiuojant balų skaičių už pasiūlytą elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių (atsižvelgiant į tai 2019 m. liepos 19 d. Trakų rajono savivaldybės el. paštu atsiųstą informaciją).

30. Sąlygų 13 priedo *Finansinis veiklos modelis* 2 punkte nurodyta, kad Dalyvis gali pateikti finansinį veiklos modelį naudojantis forma, kuri yra prieinama interneto svetainėje www.ppplietuva.lt. Minėtame punkte pateikta ir konkreti finansinio veiklos modelio formos nuoroda. Tačiau, minėta nuoroda yra neveikianti, nes šiuo metu finansinio veiklos modelio forma yra išimta iš tinklapio ir yra taisoma.

31. Sąlygų 13 priede *Finansinis veiklos modelis* nurodyti kokiomis vertėmis rengiamas finansinis veiklos modelis.

32. Sutarties 5 priedo *Atlyginimo apskaičiavimo tvarka* 3.2 punkte nurodoma, jog metinio atlyginimo dalys, susijusios su eksploatavimo, administravimo ir valdymo paslaugomis yra kasmet indeksuojamos. Tačiau Sąlygų 13 priedo *Finansinis veiklos modelis* 1.3 punkte rašoma, kad FVM sudaromas, laikantis prielaidos, jog privataus subjekto veiklos pajamoms ir sąnaudoms indeksavimas nėra taikomas. Sutarties ir Sąlygų nuostatos dėl atlyginimo indeksavimo neturėtų prieštarauti viena kitai.

33. Sąlygų 13 priede *Finansinis veiklos modelis* 1.4 punkte nurodoma: “c) atlyginimas skaičiuojamas grynąja dabartine verte, taikant 4% realią finansinę diskonto normą.”. Manome, kad šis teiginys gali klaidinti dalyvius todėl siūlome jį formuluoti taip: “c) Rengiant FVM turi būti daroma prielaida, kad reali diskonto norma lygi 4,00 proc.”

Pastabos / pasiūlymai Sutarties

1. CPVA atsižvelgiant į turimą patirtį VPSP srityje, taip pat gatvių apšvietimo projektuose, bei dabar teikiamą praktiką ekspertinę pagalbą viename iš gatvių apšvietimo projektų, iki 2019 m. rugpjūčio 2 dienos atsiųs el. paštu svetlana.zilioniene@trakai.lt parengtą sutarties projektą skirtą

gatvių apšvietimų projektams, kurios nuostatas Trakų rajono savivaldybei reikės pritaikyti savo vykdomam Projektui. CPVA supranta, kad jos parengta standartinė sutartis⁴ yra labiau tinkama tokiems projektams, kurių metu yra atliekami naujo pastato statyba/rekonstrukcija bei vėliau jame teikiamos paslaugos, o ne gatvių apšvietimo projektams, tačiau jūsų parengtame Sutarties projekte trūksta kai kurių reikšmingų nuostatų, arba jos išdėstytos neišsamiai, **pavyzdžiui**:

a) Sutarties projekto 5 skyriuje nenumatytos sankcijos nei privačiam subjektui, nei valdžios subjektui, jei dėl kurios nors iš šalies kaltės nebus įvykdytos išankstinės sutarties įsigaliojimo sąlygos. Atsižvelgiant į CPVA, turimą patirtį VPSP srityje, yra buvę sutarčių, kurios neišgaliojo visa apimtimi, nors ir buvo pasirašytos, todėl šios nuostatos yra svarbios, siekiant įpareigoti prisiimti įsipareigojimus, o jų neįvykdžius siekiant gauti nuostolių atlyginimą.

b) Sutarties projekte nenumatytas sutarties galiojimo terminas.

c) Sąlygų 15 priede *Pasiūlymų vertinimas* nurodyta vertinimo kriterijus yra norminis elektros energijos suvartojimas (kWh) Veiklos laikotarpiu bei Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių dalis nuo norminio elektros energijos sunaudojimo veiklos laikotarpiu. Tačiau Sutarties projekte nenumatyta, sankcijos privačiam subjektui už viršytą pasiūlytą norminį elektros energijos suvartojimą arba nepasiektą pasiūlytą pagamintą energiją iš atsinaujinančių elektros energijos išteklių kiekį. Pasiūlymo ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų sąsajumas su viešojo pirkimo objektu reiškia ne tik tinkamų kriterijų įtvirtinimą viešojo pirkimo sąlygose, tačiau ir užtikrinimą, jog tiekėjų pateikti atitikties nustatytiems ekonominio naudingumo kriterijams aprašymai (juose esantys tiekėjų įsipareigojimai ar patvirtinimai), susiję su įvairiais viešojo pirkimo sutarties vykdymo aspektais, būtų įtraukti į viešojo pirkimo sutartį bei vykdomi. Taip pat pažymėtina Teisingumo Teismo praktika, kurioje išaiškinta, kad tais atvejais, kai tiekėjas išrenkamas pirkimo laimėtoju dėl tam tikro savo turimo pranašumo, šis pranašumas turi būti materializuojamas (naudojamas, taikomas) ir vykdant viešojo pirkimo sutartį, nes priešingu atveju, kyla esminio sutarties pakeitimo grėsmė, nepriklausomai nuo išankstinio šalių susitarimo keisti sutartines nuostatas⁵. Todėl reikalinga nurodyti Sutarties projekte, jog jei bus viršytas norminis elektros energijos suvartojimas, privatus subjektas turės viršytą kiekį padengti iš savo lėšų, tačiau jei elektros energijos suvartojimas bus mažesnis, valdžios subjektas mokės už tokį suvartotą norminį elektros energijos suvartotą kiekį, koks yra užfiksuotas galutiniame pasiūlyme. Taip pat reikalinga taikyti sankcijas už nepasiektą pasiūlytą pagaminti energiją iš atsinaujinančių šaltinių.

d) Sutarties projekto 10.1 punkte nurodyta, jog privačiam subjektui investicijų laikotarpiu atlyginimas nėra mokamas. Atsižvelgiant į tai, jog privatus subjektas paslaugas pradės teikti nuo Sutarties įsigaliojimo visa apimtimi, siūlome apsvarstyti numatyti galimybę metinį atlyginimą mokėti investicijų atlikimo laikotarpiu už tas paslaugas, kurias jis jau teikia. Tokia nuostata neturėtų daryti įtakos Eurostat statistiniam vertinimui, kadangi šie mokėjimai nebūtų susiję su privataus subjekto turimomis atlikti investicijomis, kadangi jos dar nėra atliktos ir atlyginimas būtų mokamas ne už šią dalį. Tokios pasiūlytos nuostatos įtraukimas nėra privalomas, tačiau toks mokėjimas galėtų pritraukti daugiau tiekėjų dalyvauti pirkime.

e) Valdžios subjektas Sutarties projekte nedetalizuoja kurių tipų įvykiai būtų traktuojami kaip kompensavimo įvykiai, kuriuos valdžios subjektas kompensuotų privačiam subjektui savo prisiimta rizikų dalimi. Sutarties vykdymo metu gali kilti tokia įvykiai kaip, pavyzdžiui, teisės aktų pakeitimas, dėl kurių privačiam subjektui gali reikėti atlikti papildomus darbus, todėl kompensavimo įvykiai turi būti įtraukiami į Sutarties projektą.

f) Sutarties projekto 12 skyriuje *Paslaugų suteikimo patvirtinimas* nenurodyta konkrečiai kokiomis priemonėmis ir terminais valdžios subjektas atliks privataus subjekto veiklos atitikimo nustatytiems reikalavimams patikrą (pilną ar dalinę).

g) Sutarties projekto 15.2 punkte nurodyta, jog atleidimo įvykiais yra laikomi elektros tiekimo iki maitinimo spintų sutrikimai, taip pat **kiti**, kurių Privatus subjektas nesukėlė bei negali kontroliuoti ir kurie trukdo teikti Paslaugas pagal Sutartį. Atleidimo atvejai turi būti aiškiai apibrėžti

⁴ <https://pplietuva.lt/lt/leidiniai/metodines-rekomendacijos-privataus-subjekto-atrankai-viesojo-ir-privataus-sektoriu-partnerystes-projektuose>

⁵ 2018-05-03 Lietuvos Aukščiausiasis Teismo nutartis Nr. e3K-3-178-378/2018

Sutartyje, atleidimo įvykių sąrašas turi būti baigtinis. Taip pat reikalinga detaliau aprašyti atleidimo atvejų fiksavimo tvarką.

h) Sutarties projekto 16 punkte nurodyta, jog Nenugalimos jėgos įvykiais laikomi Atleidimo nuo atsakomybės esant nenugalimos jėgos (Force Majeure) aplinkybėms taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 840 (arba kitoje Sutarties sudarymo ar vykdymo metu galiojančioje aktualioje taisyklių ar jas pakeičiančių taisyklių redakcijoje) nurodyti įvykiai. Tačiau atsižvelgiant į CPVA turimą praktiką VPSP srityje, Eurostat nenugalimos jėgos aplinkybių nuostatas, kurios buvo išdėstytos atsižvelgiant į Vyriausybės 1996 m. liepos 15 d. nutarimą Nr. 840, pripažino balansinėmis (*on balance sheet*), todėl nenugalimų aplinkybių sąrašas turi būti pateikiamas toks koks yra pateiktas Eurostato ir EPEC parengtame VPSP statistinio vertinimo vadovo 6.1.3 punkte.

i) Sutarties projekto X skyriuje *Sutarties keitimas* numatyta, jog Sutartis gali būti keičiama, jei nepažeidžiami VPĮ 3 straipsnyje numatyti principai ir tikslai, taip pat nurodyta, jog sutarties keitimas galimas dėl teisės aktų pasikeitimų bei dėl pridėtinės vertės mokesčių pasikeitimo. Atkreipiame dėmesį, jog VPĮ 3 straipsnyje viešųjų pirkimų principai nėra išvardinti, be to Sutarties 18.1 punkte suformuluota sąlyga yra per daug abstrakti, bendro pobūdžio sutarčių sąlygų keitimo nuostata. Aiškiais, tiksliais ir nedviprasmiškais sutarčių keitimo sąlygomis laikomos nuostatos, kai nurodyta ne tik galimybė keisti sutartį, bet ir nustatyta aiški pakeitimų apimtis, jų pobūdis bei aplinkybės, kurioms esant pakeitimai gali būti atliekami. Atsižvelgiant į tai, jog Sutartis galios ilgą laiką siūloma ne tik aiškiai ir tiksliai apibrėžti sąlygas dėl sutarčių keitimo, bet nusimatyti papildomų darbų/paslaugų įsigijimo sąlygas bei paslaugų/darbų keitimo sąlygas.

j) Sutarties projekto 30 skyriuje *Teisių ir pareigų perleidimas* neišvardintos konkrečios sąlygos ir tvarka, kurioms esant galimas teisių ir pareigų perleidimas.

k) Sutarties projekto 21.2 punkte nurodyta, jog draudimo sutartis turi būti sudaryta valdžios subjekto naudai, tačiau įvykus draudiminiam įvykiui draudimo išmoką turi gauti privatus subjektas, be to būtent jis remontuos turimą, kuriam bus padaryta žala, todėl draudimo sutartis sudaroma privataus subjekto naudai.

l) Sutarties projekto 6 priede *Neatitiktis įvykiai / baudos* 2 punkte nurodyta: *tai kad neatitiktis nėra konkrečiai nurodyta šiame priede, nereiškia, kad už ją negali būti pritaikyta išskaita ar paskirta bauda. Tokiu atveju Valdžios subjektas, atsižvelgdama į neatitiktis kategoriją ir analogiškas neatitiktis (jei tokios yra nurodytos), pritaikytų proporcingą išskaitą ar baudą.* Baudos/išskaitos privačiam subjektui gali būti taikomos tik tos, kurios nurodytos sutartyje, todėl jei pateiktas baudų/išskaitų sąrašas nėra galutinis, jį valdžios subjektas turi papildyti trūkstamomis/baudomis išskaitomis.

m) Sutarties 5 priede *Atlyginimo apskaičiavimo tvarka* daroma prielaida, kad atlyginimas už finansavimo ir investicines sąnaudas apmokestinamas PVM. Atkreipiame dėmesį, kad finansavimo ir investicinės sąnaudos tikėtina bus ne PVM objektas. Dėl PVM taikymo Projekte siūlome kreiptis į Valstybinę mokesčių inspekciją.

n) Pagal Sutarties 5 priedą *Atlyginimo apskaičiavimo tvarka*, mėnesinio atlyginimo dalys už eksploataavimo paslaugas bei administravimo ir valdymo paslaugas yra indeksuojamos taikant atitinkamų kalendorinių metų gruodžio mėnesio suderintą vartotojų kainų indeksą (HICP). Iš Sutarties 5 priedo nuostatų negalima aiškiai suprasti kaip bus indeksuojami pirmų kalendorinių metų po investicijų mėnesiniai atlyginimai.

Ieva Dženkauskaitė, tel. (8 5) 219 1561, el. p. i.dzenkauskaite@cpva.lt
 Darius Mitka, tel. (8 5) 243 1624, el. p. d.mitka@cpva.lt
 Dominykas Pošiūnas, tel. (8 5) 219 1569, el. p. d.posiunas@cpva.lt
 Mantas Kazakevičius, tel. (8 5) 219 1334, el. p. m.kazakevicius@cpva.lt